

KÖRÖS-VIDÉKI
VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG
GYULA

40 ÉVES A KÖVIZIG VÍZRAJZI ADATTÁRA

A vízzel, mint korlátozottan rendelkezésre álló természeti erőforrással folytatott gazdálkodás magalapozása, a természeti folyamatok megismerésével kezdődött. A több mint 200 éves múlttal rendelkező hazai vízrajzi hálózat létrehozásával és működtetésével sikerült elérni azt, hogy mind fejlettebbé vált a rendelkezésre álló felszíni és felszín alatti vízkészletek számbavétele, ismertté váltak a társadalom és gazdaság számára igénybe vehető vízmennyiségek. Ez a rendszer biztosítja napjainkban is a vízhasználatok, a medrekben végrehajtott vízi munkák, a vízi létesítmények tervezésének és engedélyezéseinek nélkülözhetetlen alapadatait.

A vizek állapotának megismerése mérésekkel, majd a mérési eredmények feldolgozásával, értékelésével és előrejelzésével történik. Az adatokat és a különböző feldolgozásokat rendszerezni és tárolni kell.

Adattári helyiség a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál

Az 1970-es évek közepén-végén szüntették meg vízrajzi adatok központosított gyűjtését. Eddig az időpontig a vízrajzi törzsadatok észleltetését, gyűjtését, feldolgozását és tárolását központilag a Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóintézet-ben (VITUKI) végezték. A vízügyi igazgatóságoknál zömében az üzemi célú, napi operatív adatok gyűjtése folyt, az adatok tárolása ügyintézői szinten, folyosókon, szekrények mélyén asztalok fiókjában, koordinátatlanul történt.

Vízrajzi évkönyvek a múltban és a jelenben digitálisan

A decentralizálást követően a törzs- és üzemi állomások adatgyűjtése és feldolgozása, valamint továbbítása a frissen megalakult területi vízrajzi csoportoknál, az adattárolási feladatok pedig a törzsállomások esetében központilag, a VITUKI-nál valósult meg. A VITUKI az egyes részfeladatok elvégzését - zömében évente egyszeri - szakfelügyelet keretében ellenőrizte. Már ekkor látszott, hogy sokkal célszerűbb lenne, ha az adatok tárolását a vízügyi igazgatóságok végeznék, az adatgazdai feladatok így egy kézben lennének. Az 1980-1981-es árvizeket követően ez az igény különösen felerősödött. A VITUKI által összeszerkesztett Vízrajzi Évkönyvek mellett több igazgatóságnál (így a gyulai esetében is) igény jelentkezett a saját Vízrajzi Évkönyvek elkészítése iránt. Ezt belátva az akkori vezetés lehetővé tette a területi vízrajzi adattárak létrehozását. Gyulán ennek a feladatnak a végrehajtása zömében 1983-ra esett.

Egyedi tároló dossziék

Abban az időben korszerűnek mondható elemes bútorokat (RÉKA bútorcsalád) szereztek be, valamint kijelölték az adattári helyiséget, ami az akkori földszinti gondnoki szoba volt. Nemcsak bútorzatot vásároltak, hanem egyéb infrastrukturális kellékeket is beszerettek, mint például a ma már megmosolyogtató Commodore 64 számítógép, szőnyegek és speciális tároló dossziék. Külön említést érdemel az egyedi tároló dossziék beszerzése, amiket egy dunántúli cég készített el.

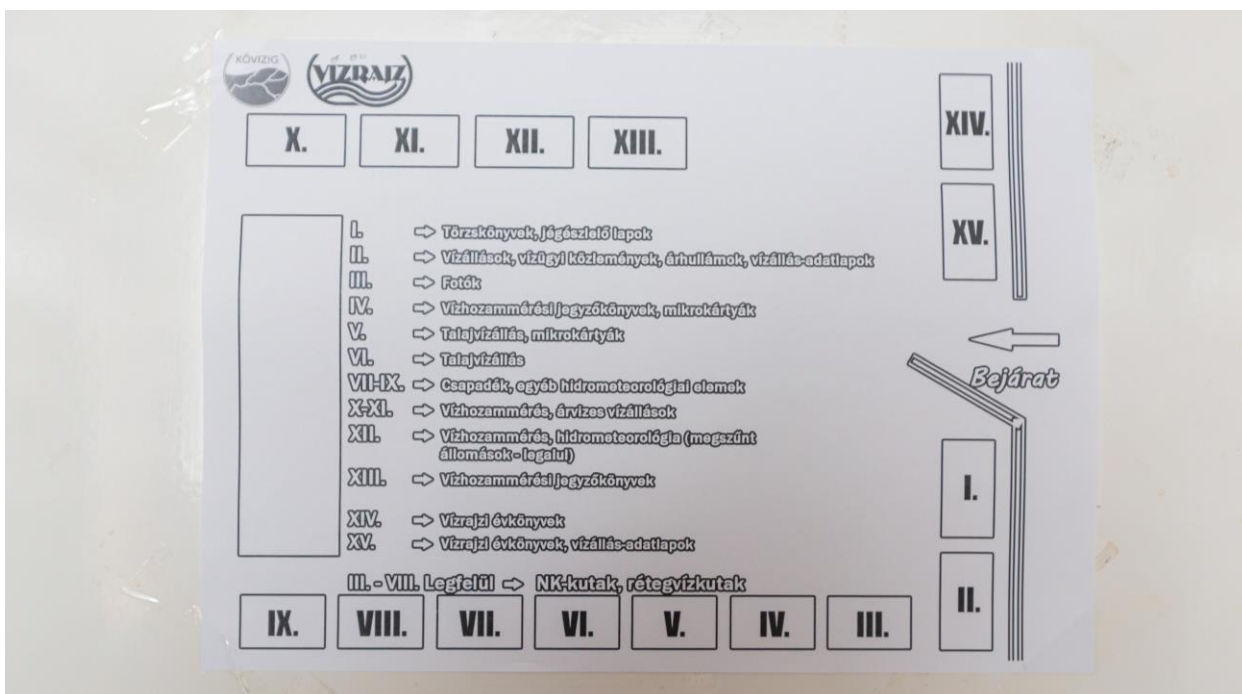
A dossziék egyedi méretben és egyedi színben készültek el. A méretek igazodtak az észlelői lapok (alapbizonylatok) méretéhez, a színek pedig az egyes szakaszmérnökségek területére eső színeket jelentették, segítve így a gyors kereshetőséget.

Ebben az időszakban további fejlesztések is megvalósultak dacára annak, hogy a gazdasági környezet gyengülése miatt több ízben az adattár költöztetésére is sor került. Mivel az ősbizonylatok fokozott védelmét elengedhetetlennek tartottuk, biztonsági szempontból felértékelődött a mikrokártyás adattárolás, amihez mikrofílmes leolvasó és másoló berendezéseket szerezünk be.

Mikrofilmes adattárolás

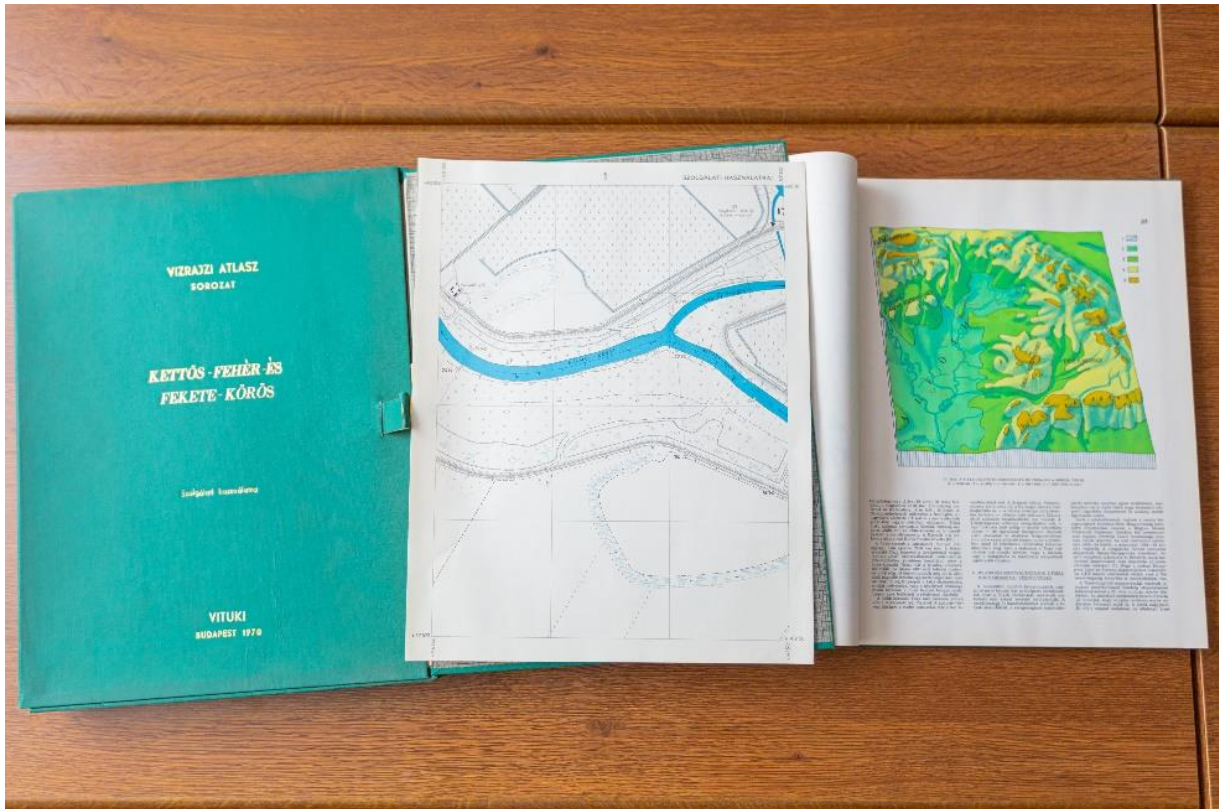
Az idők során az előírások miatt megoldottuk az adattár tűzvédelmét, elkészült az adattári katalógus. A 2003-ban bevezetett ISO minőségirányítási rendszer követelményeinek megfelelően ma már tematikus rendben tároljuk a vízrajzi adatokat.

Adattári térkép

A Vízrajzi Adattárban megtalálható dokumentumok (a teljesség igénye nélkül):

- VITUKI és jogelődei által készített évkönyvek, a teljes sorozat, nemzetközi kapcsolataink által beszerzett román vízrajzi évkönyvek, felszíni állomások törzsadatai és az éves feldolgozott adatsorok.
- Vízrajzi Atlasz sorozat, az igazgatóság területén mért csapadék és talajvízszint észlelőlapok, vízhozammérési jegyzőkönyvek és hidrometeorológiai műszerkeretek adatlapjai (ezen belül a párolgás, napfénytartam és szél dokumentumok).
- 30-40 évet felölelő szakaszmérnökségi operatív naplók és árvízi hidrológiai adatgyűjtő naplók.

Vízrajzi Atlasz

Az adattárban a mai digitális korszakban is elhelyezzük az észlelői-, mérési alapdokumentumokat (észlelői naplók, mérési jegyzőkönyvek).

Szöveg: Kiss Attila, Lukács Béla

Fotó: Jobbágy Zoltán